

Inhoud

Woord vooraf	6
1. Inleiding	11
2. Je basis	17
<i>Geboren</i>	17
<i>Gedoopt</i>	19
<i>Opvoeding</i>	19
<i>Kerk</i>	20
<i>School</i>	22
3. Onze wereld	24
<i>Niet-christelijk</i>	24
<i>Materialistisch</i>	26
<i>Individualisme</i>	27
<i>Autonomie</i>	28
<i>Mondiaal</i>	29
<i>Postmodern</i>	32
4. Je houding	34
<i>Alles anders ...</i>	34
<i>Wat zegt de Bijbel</i>	37
<i>Alle mensen gelijk</i>	39
<i>a. Doe gewoon</i>	40
<i>b. Wees duidelijk</i>	42
<i>c. Wees voorzichtig</i>	43
<i>d. Wees bewogen met de ander</i>	45
<i>Apart gezet</i>	49

5. Volharden	51
<i>Beginnen en volhouden</i>	51
<i>Bijbelse voorbeelden</i>	52
<i>Volharden</i>	55
<i>Overwinnen</i>	56
<i>Persoonlijk</i>	58
<i>Bidden</i>	59
<i>Bijbellezen</i>	60
<i>De kerk</i>	62
<i>Vrienden</i>	63
6. Wees waakzaam	68
<i>Waakzaam</i>	68
<i>Onze wereld</i>	70
<i>Geld verdienen</i>	72
<i>Carrière</i>	72
<i>Aanpassen</i>	74
<i>Relaties</i>	76
<i>Tijdsbesteding</i>	77
<i>Normen en waarden</i>	78
Besluit	81
Bijlage	85
Literatuurlijst	87

Woord vooraf

Dit boekje gaat over jou en over je toekomst. De achterliggende jaren heb je op een reformatorische school gezeten. De komende tijd zul je naar een totaal andere omgeving gaan. Dat kan een school voor Hoger Beroeps Onderwijs zijn of een universiteit. Het kan ook zijn dat je gaat werken. Je kunt gaan werken bij een bedrijf, in de zorg of op een kantoor. Het is best spannend hoe de nieuwe omgeving zal zijn. Veel dingen zullen in ieder geval heel anders zijn dan je gewend was.

Hoe moeten we ons in de nieuwe omgeving gedragen? Dat is best lastig. Nederland is geen christelijk land meer. Ons land is ook multicultureel geworden. Je komt dus waarschijnlijk met allerlei soorten mensen en overtuigingen in aanraking. Dat is wellicht vrij nieuw voor je. Je kent natuurlijk wel wat mensen uit de buurt of van je zaterdagbaan, maar elke dag omgaan met niet-christelijke mensen is toch weer iets anders.

De meesten mensen met wie je in aanraking zult komen, gaan nooit naar de kerk. Vooral de jongeren in Nederland komen vrijwel nooit meer in een kerk en weten ook niet veel van de Bijbel en het christelijk geloof. Zij kennen de Bijbel en de Bijbelse boodschap niet. Ze weten en begrijpen niets van de geboden van de Heere. Heel veel mensen in ons land weten bijvoorbeeld beslist niet wat Goede Vrijdag of Hemelvaartsdag betekent. Ze zullen wellicht aan jou vragen om daar eens iets over te vertellen.

Bidden voor het eten is voor veel mensen ook totaal onbekend. Velen denken dat bidden iets is wat bij de islam hoort.

Je zult ook mensen ontmoeten die wel in 'iets' geloven, maar regelmatig naar de kerk gaan is voor de meesten een gepasseerd station.

Dát is waarschijnlijk de leefwereld waarin jij de komende jaren moet functioneren. Hoe doe je dat? In dit boekje geven we wat richtlijnen en adviezen.

Er worden over onze samenleving soms heel nare dingen gezegd. Helaas vaak terecht. Er zijn mensen die denken dat alles kan en alles mag. Denk maar aan voetbalvandalen. Wat zij doen, is soms ook echt verschrikkelijk. Overigens moeten we niet op dergelijke mensen en jongeren neerkijken. Dat wij anders doen, is enkel Gods bewarende genade. Laten we dus nooit neerkijken op andere mensen.

Ondanks het feit dat niet-christelijke mensen vaak anders denken en doen, hebben ze ook heel wat overeenkomsten met christelijke mensen. Ze eten, drinken, studeren, wonen, verdienen geld en doen hun werk net als jij. De meesten van hen vinden stelen, liegen, vechten, elkaar uitschelden, enzovoort ook niet goed. Er is dus ook veel wat we gemeenschappelijk met anderen hebben. Probeer dát steeds voor ogen te houden. En bedenk dat het omgaan met andersdenkenden eigenlijk ook een *uitdaging* betekent. We mogen aan anderen laten zien dat wij de Bijbel belangrijk vinden in ons leven. Het is bekend dat het enige wat niet-christelijke mensen zien en horen van Gods Woord vaak via

kerkmensen tot hen komt. Ze merken het aan hun gedrag. Als je dat op je laat inwerken, zie je dat ons gedrag best heel belangrijk is. Zien mensen ook aan jouw en mijn levenswandel dat het goed is om naar Gods Woord te leven? In plaats van dat wij 'bang zijn' voor de 'boze wereld' en ons daaruit terugtrekken, zou het juist een uitdaging moeten zijn om aan niet-christelijke mensen te laten zien, met daden en woorden, hoe goed en belangrijk het is om naar Gods Woord te leven. Dit boekje wil je helpen bij die uitdaging.

Kent de wereld om ons heen dan geen gevaren? Zeker wel. Je zult in aanraking komen met allerlei verleidelijke dingen. Geld, verkeerde muziek, drank, seks, topsport, erotische kleding en dergelijke. Ze vinden aansluiting bij verkeerde verlangens in ons leven. Soms worden die verlangens geprikkeld. Er zijn ook momenten dat het heel moeilijk kan zijn. Mensen begrijpen dan niet waarom je naar de kerk gaat en waarom je wilt bidden voor je eten. Ze begrijpen niet waarom je met allerlei dingen niet mee kunt doen of niet mee wilt doen. Soms zijn er ook medestudenten of collega's die er de spot mee drijven. Hoe moet jouw houding dan zijn? Met dit boekje willen we je handvatten bieden om met deze situaties om te gaan. Probeer zo dicht mogelijk bij God en Zijn Woord te leven. Dát geeft vrede in je hart.

Ten diepste kunnen we niet volharden en staan in deze wereld zonder God en Zijn genade. Door doop en geboorte ben jij bij de kerk gebracht. God heeft recht op je leven. Het is echter wel nodig dat je door wedergeboorte, bekering en geloof de Heere mag leren kennen. In het Evangelie wijst God op Zijn Zoon, de Heere

Jezus Christus. Door Hem kunnen zonderen zalig worden. Ook vandaag verzamelt Christus Zijn gemeente. De ware christen is door het ware geloof met Christus verenigd. Dat is nodig om staande te blijven. Vraag of de Heere dat wonder wil werken of vermeerderen in je leven. Dan ben je echt gelukkig. Bij de Heere kan het. Hij werkt het ook vandaag. Ook onder jonge mensen!

De auteur van dit boekje, ds. W. Visscher (1955), was vóór zijn predikantschap werkzaam op een ministerie. Hij weet dus vanuit de praktijk wat het is om student te zijn én te werken in een niet-christelijke omgeving. De praktische voorbeelden en illustraties die in kader-tjes zijn opgenomen zijn van Govert-Henk Mijnders (1973). Hij werkt als zelfstandige en verzorgt commerciële trainingen. Hij volgde onder meer een opleiding aan het Hoornbeekcollege in Amersfoort.

Ik heb het al zo vaak gehoord ...

Samen met dominee Visscher verzorgde ik een studiedag op het Hoornbeekcollege in Amersfoort. De jeugdige luisteraars in de zaal waren schoolverlaters. Ze gingen bijna op stage. Bij het verlaten van de school zouden ze gaan werken of doorstuderen. Tijdens de inleiding van de dominee keek ik eens rond. Ik vroeg me af: Hoe vaak zouden deze jongeren dit al hebben gehoord? En ... is het nuttig om zo vaak te horen hoe we als christenen staande kunnen blijven in de huidige maatschappij?

Mijn antwoord is: Ja! Herhaling is immers de kracht van de boodschap. We hebben veel *kennis* nodig om er

straks in de praktijk *wijs* mee om te kunnen gaan. Iedere onverwachte situatie zal dan zijn eigen aanpak vragen.

Dit boekje is mede tot stand gekomen door de geweldige redactionele inzet van mevrouw J. Kranendonk-Gijssen. We willen haar daarvoor danken.

We hopen van harte dat je iets hebt aan dit boekje. Het is een hulpmiddel in de praktijk van alledag. Probeer vanuit de Bijbel je levensweg te gaan. Wees daarin helder en duidelijk. Kijk daarbij niet neer op anderen, maar probeer een positief signaal af te geven in je omgeving. De wereld mag en moet weten dat er een God is Die naar verloren mensen wil omzien. God zond Zijn Zoon naar de verloren wereld (Joh. 3:16). Laat jouw levenswandel en woordgebruik hiervan een onderstreping mogen zijn.

Amersfoort,
Ds. W. Visscher

Veenendaal,
Govert-Henk Mijnders

1. Inleiding

Binnenkort maak je de stap naar het bedrijfsleven of naar een andere school. In de meeste gevallen zal die omgeving niet direct christelijk zijn. Dat is voor jou een hele uitdaging. Je moet daar immers je weg zien te vinden tussen mensen die niets begrijpen van jouw manier van leven. Er zullen bijvoorbeeld mensen zijn die vreemd opkijken als jij voor je eten wilt bidden. Uiteraard heb je via de straat waarin je woont en mogelijk via je werk al heel wat contacten en ontmoetingen gehad met niet-christelijke jongeren. Je weet vast ook wel het een en ander over het leven van mensen die niet christelijk zijn. Maar ... om er dagelijks mee om te gaan, is weer iets anders. Dat geeft een heleboel vragen!

Hoe moet je bijvoorbeeld uitleggen wat er in de kerk allemaal gebeurt? Wat is eigenlijk bidden en waarom zou jij dat doen? Er zijn heel wat tradities en zaken die onder ons 'gewoon' zijn waar niet-christelijke mensen hun vragen over hebben en waar ze graag iets over zouden willen weten. Christenen zijn in onze samenleving een minderheid geworden. In bepaalde delen van ons land zijn er gelukkig nog veel christenen – denk aan de Biblebelt – maar in de meeste grote steden en andere delen van ons land zijn er niet veel meer te vinden. Er gaan in Nederland sowieso niet zo veel mensen meer naar de kerk. Je hebt dus best wel iets uit te leggen als jij op dankdag en biddag graag vrij wilt hebben om naar de kerk te gaan. Veel mensen zullen daar heel vreemd van opkijken. Veel mensen weten ook in de verste verte niet

wat bijvoorbeeld Hemelvaartsdag precies betekent. De Bijbel is het Woord van God. Daar ben jij van jongs af aan mee opgegroeid. Maar velen weten helemaal niet wat er eigenlijk allemaal in de Bijbel staat. Zij hebben nooit Bijbelverhalen gehoord óf omdat ze thuis geen Bijbel hebben óf omdat ze nooit naar de kerk gaan. Soms is dat een eigen keuze. Sommige mensen hebben bewust afgehaakt. Er zijn jongeren en ouderen die helaas heel negatieve ervaringen hebben met de kerk. Denk maar aan het misbruik van kinderen en jongeren in de Rooms Katholieke Kerk, zoals dat regelmatig openbaar komt. Dat is natuurlijk heel erg en het is begrijpelijk dat velen daar schande van spreken. We moeten als kerkmensen bepaalde misstanden ook niet gaan ontkennen. Laten we ze eerlijk bekennen en erop wijzen dat God juist in de Tien Geboden deze zonden verbiedt. Van christenen mag verwacht worden dat zij zich als eerste houden aan de geboden van God. Anders worden we onbetrouwbaar. Het is terecht als niet-christelijke mensen daarover vallen.

Ben jij een perzik of een ui?

Tijdens mijn middelbare schoolperiode hield een christen-zakenman mij de vraag voor: 'Ben jij een perzik, of ben je een ui? Heb jij de structuur van een perzik of een ui?' In een flits schoten allerlei voordelen van beide vruchten door mijn hoofd. Een perzik is zacht, een ui is hard. Een perzik heeft een mooie huid, een ui heeft heel veel lagen ... Wat bleek? Het ging uiteindelijk om de kern. Als je een perzik ontleedt, kom je bij de pit. Van de ui blijft niets over. Dé vraag aan jou

is: Heb jij een pit? Heb jij een harde kern van waaruit je met overtuiging antwoorden geeft op vragen die op je afkomen of die men aan je stelt? Heb jij een harde kern die, als het erop aankomt, jou houvast geeft om een lijn te volgen? Want reken er maar op dat de mensen met wie jij straks gaat samenwerken of met wie je gaat studeren dat heel scherp in de gaten hebben. Ik weet dat je de onderwerpen die in dit boekje staan minstens al tweehonderd keer hebt gehoord of gelezen. Zelf ben ik namelijk leerling geweest van het Hoornbeeckcollege in Amersfoort nadat ik een reformatorische school voor voortgezet onderwijs had bezocht. Na meer dan vijftien jaar praktijkervaring weet ik inmiddels ook dat het goed is om het zo vaak te horen. Zeker vanuit verschillende invalshoeken. Waarom? Omdat je bijna dagelijks, heel onverwacht, in situaties terecht kunt komen, waar een antwoord van je verwacht wordt. Daarin moet jij dan je mening geven. En dan sta je voor een dilemma. Stel ik me kwetsbaar op? Kom ik open uit voor mijn principes? Is mijn mening op dit moment handig? Is het wel het juiste woord op het juiste moment? Stel jezelf eens eerlijk de vraag: Ben ik een perzik?

In dit boekje willen we met jullie nadenken over een aantal dingen dat van belang is als je straks een plek krijgt in onze niet-christelijke samenleving. Vaak gaan daarover de ergste verhalen en wordt er een beeld geschetst alsof de niet-christelijke wereld om ons heen alleen een 'grote boze wereld' is. Dan lijkt het soms wel alsof iedere dokter zo veel mogelijk mensen

euthanasie wil aanpraten. Alsof iedere collega of medestudent alleen maar wil vloeken en schelden. Alsof iedereen respectloos met elkaar omgaat. Alsof er altijd en overal alleen maar kwade en slechte dingen zijn te bespeuren. Maar dat is niet reëel. *Die* kant gaan wij in dit boekje dan ook niet op. We willen het leven in de huidige maatschappij eerlijk onder ogen zien, maar niet op een manier alsof niet-christelijke mensen geen gewone mensen zouden zijn. We willen hen zien als mensen die ook gewoon werken voor hun inkomen. Het zijn mensen die ook vragen hebben over het leven. Het zijn mensen die ook trouwen, geld uitgeven, nadenken over de diepe dingen van het leven. Ook zij voeden hun kinderen op en nemen hun plaats in in de samenleving. Laten we vooral niet denken dat niet-christelijke mensen slechter zijn of dat wij beter zijn dan zij. Voor God zijn alle mensen gelijk. Wat wel waar is, is dat niet-christelijke mensen anders denken. Ze doen ook anders. Ze denken anders over het doel van het leven. Ze denken ook anders over leven na dit leven of over het bestaan van God.

Er zijn heel wat dingen te noemen waar niet-christelijke mensen heel anders over denken. In dit boekje willen we daartegenover stellen wat jij allemaal van huis uit, vanuit de kerk en vanuit school hebt meegekregen. Want jij staat met je opvoeding en met de boodschap van Gods Woord midden in deze wereld.

Allerlei vragen waar je mee te maken kunt krijgen, zullen aan de orde komen, zoals: Hoe moet jij concreet staan in deze wereld? Hoe geef je goede antwoorden op moeilijke vragen? Hoe ga je om met je collega's die nooit naar de kerk gaan? Hoe bepaal je je houding als

in de werkkeet de radio de hele dag aan staat? Hoe ga je om met een collega die de Naam van Jezus en God voortdurend misbruikt? Hoe moet je omgaan met een klant die homoseksueel is? Hoe is je houding tegenover een 'feest' van de zaak, waar veel gedronken gaat worden? Hoe sta jij in het leven, met de Bijbel en vanuit je doop? Dat is in het kort de insteek van dit boekje.

We gaan eerst in op de *Bijbelse lijnen*. Het algemene kader, zeg maar. Daarbij is het heel belangrijk om goed vast te houden dat de Bijbelse boodschap een heel positieve boodschap is. We leven immers in een wereld vol met vragen. De dood en het leed zijn voor veel mensen heel erg zwaar en moeilijk. De Bijbel geeft op deze vragen een helder en concreet antwoord. De dood is door de zonde in de wereld gekomen. Er is echter ook een oplossing voor de zonde. Christus kwam naar de aarde om voor de zonden te betalen. Iedereen die in Christus gelooft, wordt door God van de zonde verlost. Hij of zij ontvangt van God het eeuwige leven. Het ware geloof is een gave van God. Christenen hebben ook een regel om naar te leven. Ze hebben God lief boven alles en hun naasten als zichzelf. Liefde is dé grote inhoud van de Bijbel. En daar kan toch niemand iets tegen hebben? We zullen dus eerst enkele algemene lijnen trekken.

Daarnaast zullen we ook heel veel *praktijkvoorbeelden* geven. Hoe kun je ruimte vragen voor het gebed voor het eten? Hoe moet je antwoorden op de vraag over sterven? Hoe zie jij het leven na dit leven? Waarom wil jij op zondag niet werken en reizen? Ongetwijfeld zul je met een of meerdere van deze praktische vragen te maken krijgen. Daar moet je dus een goed antwoord

op zien te geven. In dit boekje geven we allerlei voorbeelden. Doe er je winst mee. En probeer zelf ook in de praktijk naar Gods Woord te leven. Daar krijg je nooit spijt van.

Christenen hebben een *goede boodschap* voor de wereld. Het is een boodschap die al eeuwenlang wordt uitgedragen. In de Bijbel komen we veel mensen tegen die de Heere liefhadden. Niet alleen als alles voor de wind ging, maar zelfs tot in de dood. Ook vandaag is de christelijke godsdienst nog steeds belangrijk. Per dag komen er op aarde ongeveer 200.000 mensen bij. Daarvan zijn ongeveer 83.000 mensen christen. Alles bij elkaar wonen er op aarde ongeveer 2,6 miljard christenen, hoewel dat natuurlijk niet allemaal ware christenen zijn. Een waar christen is door het geloof verenigd met Christus. Toch kunnen we ook in het algemeen over christenen en christendom spreken. Het christendom groeit het snelst en het is ook de grootste religie op de aarde. De Bijbel is naast het meest gelezen boek ook het meest bekende boek op aarde. In deze eeuw wordt een begin gemaakt met de vertaling van de Bijbel in vrijwel alle belangrijke talen die er op de aarde worden gesproken. In Nederland hebben helaas veel mensen de kerk, de Bijbel en het geloof de rug toegekeerd. Maar in andere landen (China, Zuid-Amerika, Afrika, Zuid-Oost Azië etc.) groeit het christendom heel snel. Dat is opmerkelijk.